

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 58
van **SUZY WOUTERS**
datum: 16 oktober 2020

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Gedetineerden met problematiek inzake geestelijke gezondheid - Hulpverlening via TANDEM

TANDEM staat voor toeleiding en aanmelding na detentie en meer. Dit project werd in 2017 opgestart en wil gedetineerden met een geestelijke gezondheidsproblematiek toeleiden naar de gepaste hulpverlening. Momenteel is TANDEM actief in alle Vlaamse gevangenissen. Daarnaast staat TANDEM ook in voor de Nederlandstalige gedetineerden in de Brusselse gevangenissen. TANDEM focust op indicatiestelling en doorverwijzing en biedt zelf geen begeleiding of behandeling aan.

1. Is de werking van TANDEM al eens geëvalueerd? Zo ja, wat waren dan de resultaten en welk gevolg werd eraan gegeven? Zo nee, wanneer plant de minister dit te doen?
2. Welke subsidies ontvangt TANDEM van de Vlaamse Regering?
3. Hoeveel aanmeldingen ontving TANDEM de afgelopen jaren? Graag opgesplitst per gevangenis en per jaar.
4. Hoeveel toeleidingen naar de hulpverlening gebeurden er de afgelopen jaren via TANDEM? Graag een opsplitsing naargelang behandelingsprogramma en geestelijke gezondheidsproblematiek.
5. Hoelang worden de cliënten na detentie gemiddeld opgevolgd door TANDEM?
6. Hoe wordt de samenwerking met de verschillende hulpverleningscentra en voorzieningen geëvalueerd?
7. Welke andere initiatieven neemt de minister nog inzake de hulp- en dienstverlening voor gedetineerden?

ANTWOORD

op vraag nr. 58 van 16 oktober 2020

van **SUZY WOUTERS**

1. Eind vorig jaar werd de werking van TANDEM grondig geëvalueerd om te bekijken of en op welke manier de projectsubsidie zou worden gecontinueerd. Op basis van cijfermateriaal, inhoudelijke en financiële verslagen en in nauw overleg met de betrokken partners werd duidelijk dat de nood aan extra ondersteuning groot was en werd het budget voor de werking van TANDEM verdubbeld vanaf 1 juli 2020. De extra middelen zullen worden ingezet om knelpunten weg te werken, zoals het verminderen van wachtlijsten en het bijkomend inzetten op de brug binnen-buiten. Hierdoor kunnen de medewerkers van TANDEM ook een vertrouwenspersoon zijn in de cruciale eerste periode na vrijlating, waarin het 'aanhaken' binnen de hulpverlening vaak nog broos is.
2. Voor de periode van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2022 wordt een totale subsidie voorzien van 1.457.500 euro:
 - 2020: 397.500 euro
 - 2021: 530.000 euro
 - 2022: 530.000 euro
- 3.

Totaal aantal aanmeldingen			
Gevangenis	Opstart 2017 - 28/02/2018	01/03/2018 - 28/02/2019	01/01/2019 - 31/12/2019
Antwerpen	65	136	135
Beveren	42	39	45
Brugge	123	207	190
Brussel		13	21
Dendermonde	66	72	76
Ieper	32	59	62
Gent	119	187	179
Hasselt	55	72	62
Hoogstraten	26	44	37
Leuven hulp	21	40	36
Leuven centraal	20	18	21
Mechelen	35	70	65
Merksplas	27	55	51
Oudenaarde	31	47	56
Ruiselede	11	37	28
Turnhout	27	63	42
Wortel	34	54	48
Totaal	734	1213	1154

Opgelet!

- 2017 was een opstartjaar. De financiële middelen voor de opstart van het project werden vanaf 1 maart 2017 ter beschikking gesteld, maar de hulpverlening is niet in elke gevangenis op hetzelfde moment opgestart, omdat er nog aanwervingen moesten gebeuren. Bij de interpretatie van de weergegeven cijfergegevens voor werkingsjaar 1 dient men er dus rekening mee te houden dat er binnen geen enkele gevangenis daadwerkelijk één volledig werkjaar werd gerealiseerd.
- Doordat de subsidieperiode in de eerste 2 jaar telkens van 1 maart tot en met 28 februari liep, is er een beperkte overlap tussen werkingsjaar 2 en 3. Vanaf heden loopt de subsidieperiode telkens voor een volledig jaar (1 januari tot en met 31 december).

4.

Totaal aantal doorverwijzingen naar de VVBV en GGZ					
	2017	2018	2019	Totaal	%
verslaving	77	187	166	430	74,50%
GGZ	14	67	66	147	25,50%
Totaal	91	254	232	577	

VVBV = verslavingszorgcentra

GGZ = geestelijke gezondheidszorg, residentieel en ambulant

Meestal is er sprake van een verslavingsproblematiek (in 2019: 358/577), gevolgd door een gecombineerde problematiek (in 2019: 187/577). Een pure GGZ problematiek, waar er geen sprake is van het gebruik van middelen is beperkt (in 2019: 32/577). Er is wel een lichte stijging in het aantal aanmeldingen van mensen met een pure GGZ problematiek. In 2017 ging dit nog over 3% van het totaal aantal aanmeldingen, in 2018 over 4,3% en in 2019 over 5,5%.

In 2019 was de voornaamste verslavingsproblematiek amfetamines, gevolgd door cocaïne en in mindere mate cannabis, alcohol en opiaten.

De drie grootste groepen van mensen met een pure GGZ-problematiek zijn mensen die aangemeld worden met een angst- en stemmingsstoornis, mensen met een psychotische persoonlijkheidsstructuur en mensen met een seksuele problematiek.

5. Tijdens de vorige subsidieperiode was het niet mogelijk om cliënten na detentie op te volgen. Doordat er vanaf juli 2020 extra middelen werden toegekend, is dit nu wel één van de nieuwe actiepunten in het kader van het verbeteren van de brug binnen-buiten en op zorgzame wijze de overgang maken na detentie. Sinds kort worden een zeer beperkt aantal cliënten opgevolgd na detentie, gezien de nieuwe aanwervingen in het kader van de uitbreiding nog niet rond zijn. Wanneer de nieuwe medewerkers er zijn, moeten zij nog opgeleid worden alvorens ze dit nieuwe takenpakket kunnen opnemen. Vanaf 1 januari 2021 wil men hier vanuit TANDEM operationeel op inzetten.
6. 74,5% van de doorverwijzingen worden opgenomen door gespecialiseerde verslavingszorgcentra, terwijl de ruimere geestelijke gezondheidszorg (GGZ residentieel en ambulant) slechts 25,5% van de cliënten opneemt. Binnen TANDEM ondervindt men dat er een grote nood is aan de verdere uitbouw van de samenwerking met de ruimere GGZ, dat vraagt continue inspanningen. Bijvoorbeeld als het gaat over de exclusiecriteria die door GGZ voorzieningen gehanteerd worden. Met de extra middelen zullen ook hierin extra inspanningen geleverd worden om deze contacten verder uit te bouwen en de vooroordelen die nu nog steeds leven over (ex)gedetineerden in heel wat voorzieningen, weg te werken door het gesprek verder aan te gaan.

7. Samen met collega-minister Demir, die een coördinerende rol heeft, wordt op dit moment de laatste hand gelegd aan het Vlaams strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden voor de periode 2020 – 2025.

Binnen vijf strategische doelstellingen worden verschillende operationele doelstellingen en concrete acties vastgelegd.

De vijf strategische doelstellingen betreffen:

SD 1. We zetten in op een meer evidence based hulp- en dienstverleningsaanbod.

SD 2. Alle Vlaamse beleidsdomeinen zetten maximaal in op hulp- en dienstverlening, en in het bijzonder op onderwijs, werk, welzijn, geestelijke gezondheidszorg en wonen, aan gedetineerden om re-integratie te bevorderen, zodoende ook recidive te beperken en nieuwe slachtoffers te voorkomen.

SD 3. We besteden binnen de hulp- en dienstverlening bijzondere aandacht aan volgende doelgroepen: geradicaliseerden, gedetineerden met een psychische/psychiatrische problematiek (inclusief verslavingsproblematieken en geïnterneerden die in de gevangenis verblijven), veelplegers en daders van intrafamiliaal (incl. kindermishandeling) en seksueel geweld.

SD 4. We zetten in op de overgang van het leven binnen en buiten de gevangenis zodat de gedetineerde het traject dat hij binnen de gevangenis heeft opgezet, kan verderzetten na zijn vrijlating en omgekeerd.

SD 5. We zetten in op (hernieuwde en) versterkte samenwerking en organisatievormen om te komen tot een hulp- en dienstverleningsaanbod op maat voor elke gedetineerde.